

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput I. Juris & Dominii præmittuntur notiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

TRACTATUS II.

DE

SEPTIMO DECALOGI PRÆCEPTO.

SECTIO I.

DE

JURE, ET DOMINIO.

CAPUT I.

Juris & Domini præmittuntur notiones.

Antequam furtum rei alienæ ablationem, ac multiplices rapiendi modos exponam; rei propriæ descriptionem, ac varios rem sibi propriam faciendi modos adducete oportet; hinc primitus juris & domini tradam notiones, hæcque dein divisiones sequentur.

Jus legitima aliquid faciendi, impediendi, aut possidendi potestas est, jamque ex lege naturali, jam ex lege positiva suam originem trahit. Ad priorem classem jura parentum, hæredum, contrahentium &c. : ad classem alteram jura Doctorum, Præfeclorum &c. reducuntur. Juri *affi-*vo unius jus *passivum* aliorum respondet, videlicet debitum in juris exercitio illum non impe-

impediendi; non enim dum quis jure suo utitur, aliis fit injuria, de qua juste conqueri, aut petere satisfactionem possunt.

Duplex adhuc jus videlicet in re, & ad rem a Doctoribus distinguitur. Jus *in re* legitima potestas est in rem jam obtentam, & suam factam, ita, ut hæc, ubicumque detineatur repeti & vindicari actione reali possit: Jus *ad rem* legitima potestas est ad rem obtinendam, & suam faciendam, ita, ut ille, qui eam negat, vel detinet actione personali conveniri, & ad rem tradendam, vel damnum resarciendum compelli per judicem queat. Conditions ad jus in re necessarias postea expendemus. Non raro contingit, ut unus, qui aliquid possidet habeat jus in re, & alius qui eandem rem sibi competentem probare aggreditur, jus ad rem habere inveniatur; ex quo facile utriusque juris differentia cernitur.

Dominium est jus disponendi de re tamquam sua in proprium commodum lege permissum. Ultima vocabula ideo sunt addita, quia quidam actus alienationis, commutationis &c. nonnullis dominis uti pupillis, minoribus &c. specialiter sunt interdicti. Ubi itaque expressa legum prohibitio non intervenit rem suam in proprium commodum impendere dominus proprietarius potest; cum econtra dominium jurisdictionis commodum subditorum, non proprium Principis, aut Superioris respiciat. Hæc utriusque domini differentia ab illis præprimis est consideranda, qui populum propter Principem,

& non Principem propter populum esse, eiate clamitant.

Dominium 1. aliud *altum*, quod Principi vel Magistratui in civium bona comperit, in quantum communis necessitas, aut utilitas exigat: aliud *humile* seu *bassum*, quod privati in bona privata habent. 2. Aliud *perfectum*, quod tam ad rei fundum quam illius fructus seu emolumenta se extendit: aliud *imperfectum* quod vel solum fundum, vel sola emolumenta respicit: quod ad fundum refertur *directum*; quod ad emolumenta, dominium *utile* nuncupatur, hujusque species septem numerantur, videlicet: *Usus*, *Ususfructus*, *Emphyteusis*, *Feudum*, *Superficies*, *Servitus*, *Possessio*.

Usus est jus utendi re aliena salva ejus substantia. Ut si hortum, aut equam ex conducto obtines; mere ibi deambulare, super hanc equitare, non autem fructus aut fœtum tibi appropriare vales; & si res ipso usu non consumatur, illam proprietario restituere teneris, nec in alium utendi jus tua sponte transferre potes.

Ususfructus est jus utendi & fruendi re aliena salva illius substantia. Hinc usufructuarius potest colligere fundi fructus, cedere arbores non fructiferas, animalium fœtus sumere, vendere, imo & omnia emolumenta, servato sibi jure, alteri cedere; tenetur tamen fundum &c. in pristino statu servare, animalium minutum numerum reficere, ac alios, prout provincie consuetudo fert, sumptus, & tributa præstare.

Emphy-

Emphyteusis est jus utendi & fruendi re immobili sub onere certæ pensionis domino directo solvendæ, idque vel in perpetuum, vel ad certum tempus, aut ad dies vitæ, unius vel plurimum. Vides quod emphyteusis sola ad res immobiles restrictione ab usufructu differat.

Feudum est jus utendi & fruendi re immobili, puta agro, pago &c. sub onere fidelitatis, & obsequii personalis domino directo præstandi; quod tamen sæpe certa pensione redimitur, sicque feudatarius ab emphyteuta parum discrepat. Utriusque erga dominum directum obligationem latius Juristæ exponunt, illi præcipue, qui de Jure feudali ex instituto tractant.

Superficies est jus utendi superficie fundi alieni ad ædificandam in ea domum, plantandam vineam, hortum &c., horti que fruendi fructus cum onere certi census annuatim solvendi. Differt a feudo; quia per hoc nædum superficies, sed totus fundus feudatario obtingit.

Servitus est jus utendi, vel fruendi re aliena, aut aliquid circa eam impediendi. *Personalis* est, quæ a persona alteri personæ est præstanda: *realis* quæ a re rei præbetur. Exemplum primæ, si quis usum sui servi concedere alteri tenetur: Exemplum secundæ, si quis per tuum agrum currum, vel pecora ad suum agrum ducendi jus habet. *Servitus realis rusticana* dicitur, si prædio rusticano: *urbana*, si prædio urbano sit adnexa. Prædium *urbanum* vocatur quodvis habitaculum licet in villa, horto aut

diversorio sit: prædium vero rusticanum quodlibet aliud uti ager, horreum, stabulum &c.

Possessio jam pro actu, jam pro jure possidendi jamque pro utroque simul accipitur, ac communiter definitur, quod sit rei detentio corporis, animi, & juris adminiculo facta. *Corpore* res occupatur ac detinetur, dum ipsa res, vel ejus signum verbi gratia sigillum, clavus manu apprehenditur, aut solo visu cominus attingitur, sive dein quis immediate per se ipsum, sive per procuratorem hoc faciat. *Animo* hæc possessio continuatur, quamdiu eidem ut suæ insistendi intentio retinetur. *Jure* possidetur, cum nec persona ad possidere, nec res ad possideri incapax in jure declaratur, sicuti sæculares res ecclesiasticas possidere, & viæ publicæ a privatis possideri legibus prohibentur.

Possessio alia naturalis, qua res corpore & animo detinetur; hocque modo præsentis possident: alia *civilis*, qua res semel corporaliter possessa animo & jure retinetur; sicque æstimatione civili etiam absentes possident. Omnis possessio titulo sive vero sive colorato nititur, ex quo ipsum possessionis jus fluit. Titulo vero ac certo nixa *justa*; colorato, id est, in se falso, credito ut vero, *fulca*, possessio *bonæ fidei*: titulo dubio innixa, possessio *dubiæ fidei*; aperte vel probabilius falso superstructa possessio *malæ fidei*, ac injusta erit. Sed de his iterum.